

Štvrtá pôstna nedeľa B

Jn 5, 14 – 21

14. marec 21

Milé sestry a bratia v Kristovi

My moderní ľudia sa zvykneme spoliehať na svoj zrak, na istotu založenú na našich zmysloch. Argument „videl som na vlastné oči“ pri debatách zvykne platiť ako ten najväčší tromf. Aj moderné prírodné vedy sú postavené na tom, čo sa dá overiť, dokázať pomocou faktov. Filozofi nás v tomto ohľade trochu krotia – chcú, aby sme sa viac zamysleli nad tým, čo vnímame svojimi zmyslami; nad tým, ako s videným ďalej nakladáme, ako z neho odvodzujeme pravdu, ako pravdu vyjadrujeme. Človek nie je iba mechanický stroj vybudovaný na vonkajších zmysloch, ale skutočnosti okolo nás hodnotíme, kladieme ich do kontextu s celkom sveta, s ostatnými ľuďmi, so životom.

Jánovo evanjelium, ktoré je hlavným evanjeliom Veľkej noci, sa zakladá takýto nový, duchovný „pohľad“ na Krista. Pohľad, ktorý nestojí len na dejinných faktoch (niekto môže namietnuť starých a preto nie príliš presných), ale pozerá sa na Krista duchovným zrakom. Výpovede Jánovho evanjelia sú pokusom o duchovný pohľad na Krista a na život, ktorý On prináša. Dôležitou časťou Jánovho evanjelia je aj Ježišov rozhovor s učným predstaviteľom Izraela – s Nikodémom, z ktorého sme dnes čítali.

Evanjelista hovorí o Ježišovom vyzdvihnutí na kríži, o Bohu, o našom vzťahu k svetlu, ktoré dostávame cez Krista. Porovnáva dve na pohľad vonkajšie znamenia - medeného hada ako starozákonnú ochranu Izraelitov pred jedovatými hadmi na púšti a Ježišov kríž, ktorý chce ochrániť nás kresťanov, nášho ducha. „Ako Mojžiš vyzdvihol hada na púšti, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto verí v neho, mal večný život.“ (Jn 3, 15) Medený had ako znamenie bolo umiestnené, či lepšie povedané vyzdvihnuté v tábore Izraelitov. Pohľad naň sa zjavne neobmedzoval iba na to, čo človek obsiahol svojim zmyslami (plechová napodobenina jedovateho zvieraťa) ale dôležitý bol duchovný pohľad, ktorým človek vnímal, že Boh je na našej strane - napriek všetkým prekážkam. Boh s nami „kráča“ aj naďalej a táto viera nás chráni - aj doslovne, fyzicky.

Ježišov kríž chápe evanjelista podobne – náš fyzický pohľad nie je rozhodujúci. Kristov kríž predstavuje pre nás kresťanov záchranu. Nie mechanicky, automaticky – tak, že Kristus to spraví za nás, bez nás, bez našej spoluúčasti. Dôležitý je náš duchovný pohľad, ktorý nás vedie k spoluúčasti na Kristovi. Dôležité je, aby sme sa aj my spolu s Kristom pozdvihli, posunuli od čisto vonkajšieho vnímania k hľadaniu ducha, zmyslu naplňujúceho náš život. Pritom nestratíme nič z toho, čo môžeme obsiahnuť vonkajšími zmyslami, nájdeme ale niečo dôležité navyše – zmysel toho celého. Podobne ako Ježišovo vyzdvihnutie na kríži znamenalo novú existenciu – ktorá nezrušila tú pôvodnú, len ju povzniesla na novú vyššiu úroveň. Pochopiť Ježišov kríž, získať duchovný pohľad, znamená takýto „Aha – zážitok“, duchovné svetlo. Vyzýva nás, aby sme aj my vstúpili do duchovného diania, ktorým sa aj my snažíme svoj život pozdvihnúť, povzniesť. Kríž aj nám dáva silu život uniesť - aj s utrpením, ktoré tak môžeme prekonať. Tým síce utrpenie a bolesť nezrušíme, ony nezmiznú z nášho života, ale kríž nám dá silu niesť ho - vnímať celok života, cez ktorý život má svoju cenu, vnímať zmysel života napriek všetkému.

Dnešné evanjelium zdôrazňuje, že Boh cez Krista nestojí voči nám v podobe sudcu, nestojí oproti nám, ale solidárne spolu s nami, Boh nás a cez Krista svet zachraňuje. „Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet zachránil.“ (Jn 3, 17)

Súčasná situácia nám berie našich blízkych, zomierajú ľudia, ktorí sú nám blízki, ktorých sme poznali. Môže byť kríž pre nás znamením záchrany aj v situácii pandémie? Ak sa posunieme ďalej od vonkajšieho alebo mytologického pohľadu na kríž, ak svoj život pozdvihneme spolu s krížom (ak nezostaneme uväznení len v tom negatívnom), kríž môže paradoxne aj pre nás byť znamením nového života. Života, v ktorom budeme novými očami vidieť na jednej strane aj tých, čo nás už predišli, života v ktorom zostane síce prítomná aj naša bolesť, ale zároveň kríž nám dá silu vnímať to, čo životu dáva zmysel, čo nás spája s našimi blízkymi (ku ktorým v kresťanstve patria aj zosnulí), aj s Ježišom Kristom. Čo našu bolesť síce nezruší, ale otvorí naše oči pre to, aby sme aj bolesť a kríž sa naučili umiestniť do celku nášho života, do jeho zmyslu.

Viliam Arbet